

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҰЛТТЫҚ СТАНДАРТЫ

Сауда қызметтері

ҰСАҚ БӨЛШЕК ЖЕЛІ ОБЪЕКТІЛЕРІНЕ ҚОЙЫЛАТЫН ЖАЛПЫ ТАЛАПТАР

Услуги торговли

ОБЩИЕ ТРЕБОВАНИЯ К ОБЪЕКТАМ МЕЛКОРОЗНИЧНЫХ СЕТЕЙ

ҚР СТ 3675-2020

Ресми басылым

**Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрлігінің
Техникалық реттеу және метрология комитеті
(Мемстандарт)**

Нұр-Сұлтан

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҰЛТТЫҚ СТАНДАРТЫ

Сауда қызметтері

ҰСАҚ БӨЛШЕК ЖЕЛІ ОБЪЕКТІЛЕРІНЕ ҚОЙЫЛАТЫН ЖАЛПЫ ТАЛАПТАР

ҚР СТ 3675-2020

Ресми басылым

**Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрлігінің
Техникалық реттеу және метрология комитеті
(Мемстандарт)**

Нұр-Сұлтан

Алғысөз

1 «Сауда палатасы фирмасы» ЖШС ӘЗІРЛЕП ЕНГІЗДІ

2 Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрлігі Техникалық реттеу және метрология комитеті Төрағасының 2020 жылдғы 15 желтоқсандағы № 445-од бұйрығымен **БЕКІТІЛІП, ҚОЛДАНЫСҚА ЕНГІЗІЛДІ**

3 Осы стандарт ГОСТ Р 54608-2011 «Сауда қызметтері. Ұсақ бөлшек сауда объектілеріне қойылатын жалпы талаптар» талаптарын ескере отырып әзірленді.

4 Осы стандартта «Сауда қызметін реттеу туралы» Қазақстан Республикасының 2004 жылғы 12 сәуірдегі № 544-ІІ Заңының нормалары іске асырылды.

5 АЛҒАШ РЕТ ЕНГІЗІЛДІ

Осы стандартқа енгізілген өзгерістер туралы ақпарат жыл сайын басып шығарылатын «Стандарттау жөніндегі құжаттар» ақпараттық каталогында, ал өзгерістер мен түзетулер мәтіні мерзімді басып шығарылатын «Ұлттық стандарттар» ақпараттық сілтеуіштерінде жарияланады. Осы стандарт қайта қаралған (ауыстырылған) немесе жойылған жағдайда, тиісті хабарлама мерзімді басып шығарылатын «Ұлттық стандарттар» ақпараттық сілтеуішінде жарияланады.

Осы стандарт Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрлігі Техникалық реттеу және метрология комитетінің рұқсатынсыз ресми басылым ретінде толықтай немесе бөлшектеліп басылып шығарыла, көбейтіле және таратыла алмайды

Сауда қызметтері**ҰСАҚ БӨЛШЕК ЖЕЛІ ОБЪЕКТІЛЕРІНЕ ҚОЙЫЛАТЫН ЖАЛПЫ ТАЛАПТАР**

Енгізілген күні 2021-07-01

1 Қолданылу саласы

Осы стандарт ұсақ бөлшек сауда желісі объектілеріне қойылатын жалпы талаптарды белгілейді.

2 Нормативтік сілтемелер

Осы стандартты қолдану үшін стандарттау бойынша мынадай сілтемелік құжаттар қажет:

ҚР СТ 1753-2008 Сауда. Терминдер мен анықтамалар.

ҚР СТ 1755-2020 Сауда қызметтері. Персоналға қойылатын талаптар.

Ескертпе – Осы стандартты қолданған кезде ағымдағы жылғы жағдай бойынша мерзімді басып шығарылатын «Стандарттау жөніндегі құжаттар» ақпараттық сілтеуіші және ағымдағы жылы жарияланған мерзімді басып шығарылатын тиісті ақпараттық каталог бойынша сілтемелік стандарттар мен жіктеуіштердің қолданылуын тексерген дұрыс. Егер сілтемелік құжат ауыстырылса (өзгертілсе), онда осы стандартты пайдалану кезінде ауыстырылған (өзгертілген) құжатты басшылыққа алу керек. Егер сілтемелік құжат ауыстырусыз жойылса, онда оған сілтеме берілген ереже осы сілтемені қозғамайтын бөлігінде қолданылады.

3 Терминдер мен анықтамалар

Осы стандартта [1], ҚР СТ 1753 және ҚР СТ 1755 бойынша терминдер қолданылады (пайдаланылады).

4 Ұсақ бөлшек сауда желілері объектілерінің жіктелуі

4.1 Ұсақ бөлшек сауда желісі объектілеріне тауарларды орналастыруға (көрсетіліміне), арналған стационарлық емес сауда объектілері, сатып алушыларға қызмет көрсету және тауарларды сату кезінде сатушылармен ақшалай есеп айырысуларды жүргізу жатады.

Ұсақ бөлшек сауда желісі объектілерін павильондарға, дүңгіршектерге, сауда автоматтарына және басқа құрылыстарға жіктейді.

4.1.1 Павильон – бір немесе бірнеше сауда орындарына арналған сауда жабдықтарымен жабдықталған, сауда қорына арналған алаңы бар және арнайы белгіленген жерде орналасқан жиналмалы құрылымдардан оңай салынатын құрылым.

4.1.2 Дүңгіршек – Бір немесе бірнеше сауда орындарына есептелген, азық-түлік тауарларын сақтау үшін сауда залы мен үй-жайлары жоқ, сауда жабдығымен жарақтандырылған күрделі емес тасымалды құрылыс.

4.1.3 Сауда автоматы – тауарларды сатуға арналған автоматты құрылғы.

4.1.4 Жылжымалы (ұтқыр) құрылыстарға тасымалдау және алып жүріп сататын сауда объектілері, оның ішінде: автодүкендер (автосөрелер, автотіркемелер, автофургондар), автоцистерналар, қол арбалары, сауда шатырлары, науалар, себеттер және өзге де арнайы құрылғылар жатады.

4.1.4.1 Автодүкендер, автосөрелер, автофургондар – алаңында бір күнге тауар қоры орналастырылған сатушының бір жұмыс орнына есептелген автокөлік құралдары (автомобильдер, автотіркемелер, жартылай тіркемелер). Осы құралдар арқылы ауылшаруашылық өнімдерін, азық-түлік емес тауарларды және т.б. сатады.

4.1.4.2 Автоцистерналар автокөлік құралдарына орнатылған және тірі балық пен сұйық азық-түлік тауарларын (квас, сыра, шарап және т.б.) сатуға арналған изотермиялық сыйымдылықтар болып табылады.

4.1.4.3 Қол арбалары тауарларды өткізу үшін дөңгелекті механизммен жабдықталған және даналанған өлшеп оралған тауарларды сату үшін пайдаланылатын алып жүріп сату саудасын жүзеге асыруға арналған жылжымалы сауда объектілері болып табылады.

Ескертпе - Балмұздақ және салқындатылған сусындарды сату үшін тоңазытқыш жабдығымен жабдықталған қол арбалары, ыстық бұйымдарды сату үшін — изотермиялық немесе жылытылатын ыдыстармен жабдықталған қол арбалары пайдаланылады.

4.1.4.4 Сауда шатыры сөремен жабдықталған, сауда залы мен тауарларды сақтауға арналған үй-жайлары жоқ, сатушының бір немесе бірнеше жұмыс орнына арналған, алаңда тауар қоры сауданың бір күніне арналған оңай тұрғызылатын құрастырмалы-ағытпалы құрылым.

5 Жалпы талаптар

5.1 Ұсақ бөлшек сауда желісі объектілері арқылы азық-түлік және азық-түлік емес тауарларды (техникалық жағынан күрделі түржинақтағы тауарлардан және белгілі бір сатып алу шарттарын талап ететін тауарлардан басқасы, мысалы, өлшеп-орау және т.б.), буыт-түйілген түрдегі қоғамдық тамақтандыру өнімдерін (жартылай фабрикаттар, аспаздық бұйымдар, нан-тоқаш және кондитерлік өнімдер және т.б.) сатуды жүзеге асырады.

5.2 Ұсақ бөлшек сауда желісі объектілерінде сауданы жүзеге асыру кезінде объектінің тауарлық мамандануын, тұрақты сатылымдағы ең аз түржинақ тізбесін және мамандануына сәйкес тауарлардың қосымша топтарының номенклатурасын сақтау керек.

5.3 Сатуға ұсынылатын тауарлардың түржинағын, көрсетілетін қызметтердің тізбесін, сондай-ақ ұсақ бөлшек сауда желісі объектілерінде қызмет көрсету нысандарын сауда қызметінің бейіні мен мамандануына сәйкес қызметтерді орындаушылар дербес айқындайды.

5.4 Өзге ұйымдық-құқықтық нысанның және жеке кәсіпкерлердің ұсақ бөлшек сауда желісі объектілерінің жұмыс режимін олар өз еріктерімен белгілейді [1].

5.5. Ұсақ бөлшек сауда желісі объектілері: шатырларда, дүңгіршектерде - сауда субъектісі қызметінің атауы мен түрі (жұмыстарды орындау және қызметтер көрсету) туралы ақпаратты, оның эмблемаларын, тауар белгілерін, [2] осындай субъектінің тауарларды өткізу, қызметтерді көрсету және жұмыстарды орындау орындарындағы жылжымайтын объектілерге орналастыратын брендтерін қоса алғанда, маңдайша жазуы болуы қажет.

Бланкілер, маңдайшалар, хабарландырулар, жарнамалар, преysкуранттар, баға белгілері, басқа да көрнекі ақпарат мемлекеттік және орыс тілдерінде жазылады [3].

Автодүкендерде, автотіркемелерде, автоцистерналарда, арбаларда, науаларда, үйінділерде олардың тиістілігін көрсететін анық жазу немесе трафарет болуға тиіс.

5.6 Ұсақ бөлшек сауда желісі объектілері тұтынушылардың назарына, оларды дұрыс таңдау мүмкіндігін қамтамасыз ететін, көрсетілетін қызметтер мен сатылатын тауарлар туралы қажетті және анық ақпаратты көрнекі және қолжетімді нысанда жеткізуге міндетті. Тұтынушыларға арналған ақпараттың мазмұнына қойылатын талаптар [2], [4] жекелеген тауар түрлерін сату заңнамасымен және қағидалармен айқындалады.

6 Ұсақ бөлшек сауда желісі объектілерін орналастыруға қойылатын талаптар

6.1 Ұсақ бөлшек сауда желісі объектілерін орналастыру мемлекеттік меншіктегі жер учаскелерінде, ғимараттарда, құрылыстар мен имараттарда орналасқан стационарлық емес сауда объектілерін өңірлік ерекшеліктерді ескере отырып, [4] стационарлық емес сауда объектілерін орналастыру схемасына енгізу ережелерінде белгіленген тәртіппен жүзеге асырылады. Ұсақ бөлшек сауда желісі объектілерін орналастыру заңды тұлғалар мен жеке кәсіпкерлердің құқық белгілейтін құжаттарының (жалдау туралы шарттар және т.б.) негізінде жүзеге асырылады.

6.2 Ұсақ бөлшек сауда желілері объектілерін:

- метрополитен станцияларындағы сауда автоматтары мен мамандандырылған дүңгіршектерді қоспағанда: мерзімді баспа өнімдерін, театр билеттерін, қалалық жолаушылар көлігіне билеттерді, дәріхана тауарларын сату метрополитен станцияларының техникалық құрылыстары мен жер үсті вестибюльдерінің периметрінен 25 метрлік аймақта - ғимараттардың аркаларында, көгалдарда, гүлзарларда, алаңдарда (балалар, демалыс, спорттық) ғимараттардың терезелерінен және стационарлық сауда объектілерінің витриналарынан кемінде 5 м қашықтықта;

- инженерлік желілердің күзет аймағында, теміржол өтпелері мен автомобиль эстакадалары астында, сондай-ақ жерасты жаяу жүргіншілер өтпелеріне кіре берістен (шыға берістен) 5 метрлік күзет аймағында орналастыруға жол берілмейді.

6.3 Ұсақ бөлшек сауда желісі объектілерін орналастыру кезінде орналастыру орындары абаттандырылуы және жабдықталуы тиіс, оның ішінде:

- стационарлық емес сауда объектісін және іргелес аумақты орналастыру үшін алаңды абаттандыру;

- стационарлық емес сауда объектілерін инженерлік-техникалық қамтамасыз ету желілеріне қосу мүмкіндігі (қажет болған жағдайда);

- жаяу жүргіншілердің өтуіне кедергі жасамайтын автокөліктің ыңғайлы кіреберісі, кіру қалталары;

- өрт сөндіру және медициналық көліктерінің, төтенше жағдайлар жөніндегі ведомствоның көлік құралдарының қолданыстағы ғимараттарға, құрылыстарға және құрылыстарға кедергісіз өтуі.

6.4 Ұсақ бөлшек сауда желілерінің объектілерін жоспарлау және конструктивті орындау тауарларды қабылдаудың, сақтаудың және босатудың талап етілетін шарттарын қамтамасыз етуге тиіс.

6.5 Ұсақ бөлшек сауда желілері объектілеріндегі сауда қызметі тұрғын үй ғимараттарында және өзге мақсаттағы ғимараттарда адамдардың тұру, демалу, емделу, еңбек жағдайларын нашарлатпауға тиіс. Сауда қызметтерін көрсету кезінде шудың, дірілдің және басқа да физикалық әсерлердің рұқсат етілген шекті деңгейлерін сақтау керек.

7 Ұсақ бөлшек сауда желілері объектілерінің жабдықтарына және мүкәммалына қойылатын талаптар

7.1. Ұсақ бөлшек сауда желілерінің объектілері стандарттау жөніндегі құжаттардың талаптарына сәйкес келетін және Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес қолдануға рұқсат етілген материалдардан жасалған сауда жабдықтарымен, мүкәммалмен, ыдыс-аякпен, ыдыспен, буып-түю материалдарымен жаратандырылуға тиіс.

Ұсақ бөлшек сауда желісі объектілерінде тез бұзылатын азық-түлік тауарларын салқындату құралдары болмаған кезде сатуға жол берілмейді.

7.2 Қолданылатын өлшеу құралдары жарамды болуға және [5] сәйкес өлшем бірліктерін қамтамасыз ету жөніндегі бөлімшелерде және қызметтерде белгіленген тәртіппен тексеруден өтуге тиіс. Сүлгілерді, тұрмыстық, медициналық, жылжымалы тауар («пошта») таразыларын пайдалануға жол берілмейді.

7.3 Азық-түлік тауарларын сататын шатырлар мен дүңгіршектерде сауда сөрелерінің гигиеналық жабыны болуға және су өткізбейтін материалдардан жасалуға тиіс [7].

7.4 Науалар жиналмалы тұғырлармен қамтамасыз етілуге тиіс. Науаларды тікелей көпірге, жерге немесе тротуарға қоюға тыйым салынады.

7.5 Сауда мүкәммалы оңай жуылатын материалдардан дайындалуға және таза ұсталуға тиіс. Өлшеу ыдыстары мен құюға арналған ыдыстарды басқа мақсаттар үшін пайдалануға рұқсат етілмейді.

8 Ұсақ бөлшек сауда желісі объектілерінде тауарларды сату ережесі

8.1 Ұсақ бөлшек сауда желісі объектілерінде сатылатын барлық тауарларға, олардың шығу тегі мен түсу көзін көрсететін құжаттар, сондай-ақ қауіпсіздік пен сапаны растайтын құжаттар болуға тиіс. Ілеспе құжаттарсыз және таңбалаусыз келіп түскен тауарларды қабылдауға және сатуға жол берілмейді.

Ұсақ бөлшек сауда желісі объектілерінде тауарларды қабылдау, сақтау және сату ұсақ бөлшек сауда желісінің персоналы танысуға тиіс жекелеген түрдегі тауарларды сатудың қолданыстағы ережелерін [2] сақтай отырып жүзеге асырылады.

8.2 Сатылатын барлық азық-түлік және азық-түлік емес тауарлардың үлгілері тауардың атауы, тауардың массасы немесе бірлігі үшін сорты мен бағасы, материалдық жауапты адамның қолы немесе ұйымның мөрі, баға белгісін ресімдеу күні көрсетілген баға жапсырмаларымен (баға белгілерімен) жабдықталуға тиіс.

Баға белгілерінде сатылатын тауарларға келесі деректемелер көрсетілуі керек:

а) азық-түлік тауарларына:

- таразы тауарлар үшін – тауардың атауы, сұрпы (сұрпы бар тауарларға), 1 килограмм немесе 100 г бағасы;

- құйып сатылатын тауарлар үшін – тауардың атауы, сыйымдылық немесе тіктеуіш бірлігінің бағасы, 1 л немесе 100 мл бағасы;

- данамен берілетін тауарлар мен сусындар үшін – тауардың атауы, сыйымдылығы немесе массасы, буып-түю бағасы;

б) азық-түлік емес тауарларға:

- тауардың атауы, сұрпы (сұрпы бар тауарлар үшін), килограмм, литр немесе дана бағасы;

- ұсақ тауарлар үшін (парфюмерия, галантерея және т.б.) – тауардың атауы және бір дананың бағасы.

Сатылатын тауарлардың баға белгілері үшін белгіленген барлық қажетті реквизиттері бар прайс-парақты тұтынушылар үшін қолжетімді жерде орналастыруға жол беріледі.

8.3 Жартылай фабрикаттар, аспаздық өнімдер, нан-тоқаш және ұннан жасалған кондитерлік өнімдер тек оралған күйінде сатылады.

8.4 Тамақ өнімдерін бір рет пайдаланылатын ыдыстарда, оны жинауға арналған ыдыстар болмаған кезде сатуға тыйым салынады.

8.5 Автоцистерналар арқылы сауда жасау кезінде өлшеп қапталмаған сұйық өнімдерді тұтынушылардың ыдысына массасы бойынша немесе стандартты өлшеу ыдысын қолдана отырып жіберуге рұқсат етіледі. Өлшеу кезінде сұйық өнімдерді сатып алушының ыдысынан ұсақ бөлшек сауда объектісінің ыдысына құюға жол берілмейді.

8.6 Ұсақ бөлшек сауда желісі объектілерінде халықпен ақшалай есеп айырысу Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен, Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген жағдайларды қоспағанда, бақылау - касса машиналарын қолдана отырып жүзеге асырылуы тиіс [6].

8.7. Есептегіштің артындағы тауарды өлшеу мен мөлшерлеу сатып алушы осы операциялардың дұрыстығын көре алатындай етіп жүргізген жөн.

8.8 Ұсақ бөлшек сауда желісі объектілерінде витриналар мен сөрелерде тауарларды орналастыру және сақтау кезінде жұмыскерлер нормативтік және техникалық құжаттардың талаптарына сәйкес тауар көршілестігінің қағидаттарын, тауарларды сақтау режимдерін (температураны, ылғалдылықты, жарықтандыруды, жарамдылық мерзімін) қатаң сақтауға міндетті.

8.9 Ерекше сауда ережелері белгіленген азық-түлік және азық-түлік емес тауарларды сатуды осы ережелерді сақтай отырып жүзеге асыру керек.

9 Қауіпсіздік талаптары

9.1 Ұсақ бөлшек сауда желісі объектілерінде сатып алушылардың өмірі мен денсаулығының қауіпсіздігі және қолданыстағы сауда ережелерін [2], [4], [7] сақтау қамтамасыз етілуге тиіс.

9.2 Ұсақ бөлшек сауда желісі объектілері өрт қауіпсіздігі талаптарына [8] сәйкес болуға тиіс және бастапқы өрт сөндіру құралдарымен (өрт сөндіргіштермен) жабдықталуға тиіс.

Бұдан басқа, сауда залдары бар сауда объектілерінде төтенше жағдайлар (өрт және т.б.) туындаған жағдайда адамдарды эвакуациялау жоспарлары (схемалары) әзірленіп, көрнекті орындарға орналастырылуға тиіс.

9.3 Ұсақ бөлшек сауда желісі объектілерінде сауда қызметін жүзеге асыру [9]-ға сәйкес қоршаған орта сипаттамаларының нашарлауын (топырақтың ластануын; атмосфералық ауаның шандануы, түтінденуін және газдануын; өсімдік жамылғысының жойылуын, көп жылдық жасыл екпелердің зақымдануын және жануын; қоршаған ортаның электромагниттік, иондаушы және физикалық әсерлердің басқа да түрлерімен ластануын) тудырмауға тиіс.

9.4 Сауда қызметін жүзеге асыру кезінде:

- экологиялық қауіпсіздік талаптарына сай емес механизмдер мен жабдықтарды пайдалануға;

- ластанған өндірістік және тұрмыстық ағынды суларды тиісті тазартусыз ашық су қоймаларына ағызуда;

- ыдыс-аяқ, ыдыс және мүкәммалды жуғаннан кейін ағынды суларды тікелей іргелес аумаққа төгуге жол берілмейді.

9.5 Сауда автоматтарын пайдалану кезінде Тұтынушылардың электр қондырғыларын техникалық пайдалану ережелерін [10] басшылыққа алу керек.

10 Ұсақ бөлшек сауда желісі объектілерінің персоналына қойылатын талаптар

10.1 Ұсақ бөлшек сауда желісі объектілерінің персоналы ҚР СТ 1755, 4-6-бөлімдерінің талаптарына сәйкес келуі тиіс.

10.2 Ұсақ бөлшек сауда желісі объектілерінің персоналы:

- сауда объектісін, сауда жабдықтарын, мүкәммалды таза ұстауға;
- объектінің үй-жайына кеміргіштердің, жәндіктердің, синантропты құстар мен жануарлардың енуін болдырмауға;
- тауарларды шаңнан, ластанудан, бүлінуден қорғауға;
- жеке гигиена және жұмыс орнының гигиенасы ережелерін қатаң сақтауға;
- жабдықтарды пайдалану ережелерін, еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасын сақтауға міндетті.

10.3 Ұсақ бөлшек сауда желісі объектілерінің персоналы төтенше жағдайларда іс-қимыл жасауға дайын болуға тиіс.

10.4 Персонал өзін басқа персонал ауыстырған жағдайда ғана жұмыс орнынан кете алады.

10.5 Персоналға жұмыс орындарында тамақ ішуге және темекі шегуге тыйым салынады.

10.6 Ұсақ бөлшек сауда желісі объектілеріне өз қызметінің түрі бойынша осыған құқығы бар қызметкерлерді қоспағанда, бөгде адамдарды жіберуге тыйым салынады.

Библиография

- [1] «Сауда қызметін реттеу туралы» Қазақстан Республикасының 2004 жылғы 12 сәуірдегі № 544-ІІ Заңы.
- [2] «Ішкі сауда ережесін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің м.а. 2015 жылғы 27 наурыздағы № 264 бұйрығы.
- [3] «Қазақстан Республикасындағы тілдер туралы» Қазақстан Республикасының 1997 жылғы 11 шілдедегі № 151-І Заңы.
- [4] «Тұтынушылар құқықтарын қорғау туралы» Қазақстан Республикасының 2010 жылғы 4 мамырдағы № 274-ІV Заңы.
- [5] «Өлшем бірлігін қамтамасыз ету туралы» Қазақстан Республикасының 2000 жылғы 7 маусымдағы № 53-ІІ Заңы.
- [6] «Бақылау-касса машиналарын қолданудың кейбір мәселелері туралы» Қазақстан Республикасы Қаржы министрінің 2018 жылғы 16 ақпандағы № 208 бұйрығы.
- [7] «Тамақ өнімдерінің көтерме және бөлшек сауда объектілеріне қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптары» санитариялық қағидаларды бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2017 жылғы 31 мамырдағы № 358 бұйрығы.
- [8] «Өрт қауіпсіздігіне қойылатын жалпы талаптар» техникалық регламентін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2017 жылғы 23 маусымдағы № 439 бұйрығы.
- [9] «Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі» Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 9 қаңтардағы № 212-ІІІ Кодексі.
- [10] «Тұтынушылардың электр қондырғыларын техникалық пайдалану қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2015 жылғы 30 наурыздағы № 246 бұйрығы.

МСЖ 03.100.20

Түйін сөздер: сауда қызметтері, ұсақ бөлшек сауда желісі объектілері, ұсақ бөлшек сауда желісі объектілерінің жіктелуі, павильон, дүңгіршек, сауда шатыры, автодүкен, автоцистерна, сауда автоматы, жалпы талаптар

НАЦИОНАЛЬНЫЙ СТАНДАРТ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

Услуги торговли

ОБЩИЕ ТРЕБОВАНИЯ К ОБЪЕКТАМ МЕЛКОРОЗНИЧНЫХ СЕТЕЙ

СТ РК 3675-2020

Издание официальное

**Комитет технического регулирования и метрологии
Министерства торговли и интеграции Республики Казахстан
(Госстандарт)**

Нур-Султан

Предисловие

1 РАЗРАБОТАН И ВНЕСЕН ТОО «Фирма Торговая палата»

2 УТВЕРЖДЕН И ВВЕДЕН В ДЕЙСТВИЕ Приказом Председателя Комитета технического регулирования и метрологии Министерства торговли и интеграции Республики Казахстан № 445-од от 15 декабря 2020 года

3 Настоящий стандарт разработан с учетом требований ГОСТ Р 54608-2011 «Услуги торговли. Общие требования к объектам мелкорозничной торговли».

4 В настоящем стандарте реализованы нормы Закона Республики Казахстан «О регулировании торговой деятельности» от 12 апреля 2004 года № 544-ІІ.

5 ВВЕДЕН ВПЕРВЫЕ

Информация об изменениях к настоящему стандарту публикуется в ежегодно издаваемом информационном каталоге «Документы по стандартизации», а текст изменений и поправок – в периодических информационных указателях «Национальные стандарты». В случае пересмотра (замены) или отмены настоящего стандарта соответствующее уведомление будет опубликовано в периодическом информационном указателе «Национальные стандарты»

Настоящий стандарт не может быть полностью или частично воспроизведен, тиражирован и распространен в качестве официального издания без разрешения Комитета технического регулирования и метрологии Министерства торговли и интеграции Республики Казахстан

Услуги торговли

ОБЩИЕ ТРЕБОВАНИЯ К ОБЪЕКТАМ МЕЛКОРОЗНИЧНЫХ СЕТЕЙ

Дата введения 2021-07-01

1 Область применения

Настоящий стандарт устанавливает общие требования к объектам мелкорозничных сетей.

2 Нормативные ссылки

Для применения настоящего стандарта необходимы следующие ссылочные документы по стандартизации:

СТ РК 1753-2008 Торговля. Термины и определения.

СТ РК 1755-2020 Услуги торговли. Требования к персоналу.

Примечание – При пользовании настоящим стандартом целесообразно проверить действие ссылочных стандартов и классификаторов по периодически издаваемому информационному указателю «Документы по стандартизации» по состоянию на текущий год и соответствующим периодически издаваемым информационным каталогами, опубликованным в текущем году. Если ссылочный документ заменен (изменен), то при пользовании настоящим стандартом следует руководствоваться замененным (измененным) документом. Если ссылочный документ отменен без замены, то положение, в котором дана ссылка на него, применяется в части, не затрагивающей эту ссылку.

3 Термины и определения

В настоящем стандарте применяются (используются) термины по [1], СТ РК 1753 и СТ РК 1755.

4 Классификация объектов мелкорозничных сетей

4.1 К объектам мелкорозничных сетей относят нестационарные торговые объекты, предназначенные и используемые для выкладки (демонстрации) товаров, обслуживания покупателей и проведения денежных расчетов с покупателями при продаже товаров.

Объекты мелкорозничной сети классифицируют на павильоны, киоски, торговые автоматы и др. сооружения.

4.1.1 Павильон — легко возводимое строение из сборно-разборных конструкций, оснащенное торговым оборудованием для одного или нескольких торговых мест, имеющее площадь для торгового запаса и располагаемое на специально определенном месте.

4.1.2 Киоск — некапитальное переносное сооружение, оснащенное торговым оборудованием, не имеющее торгового зала и помещений для хранения продовольственных товаров, рассчитанное на одно или несколько торговых мест.

4.1.3 Торговый автомат — автоматизированное устройство, предназначенное для продажи товаров.

4.1.4 К передвижным (мобильным) сооружениям относят объекты развозной и разносной торговли, в том числе: автомагазины (автолавки, автоприцепы, автофургоны), автоцистерны, ручные тележки, торговые палатки, лотки, корзины и иные специальные приспособления.

4.1.4.1 Автомагазины, автолавки, автофургоны представляют собой автотранспортные средства (автомобили, автоприцепы, полуприцепы), рассчитанные на одно рабочее место продавца, на площади которых размещен товарный запас на один день. Через эти средства реализуют сельскохозяйственную продукцию, непродовольственные товары и пр.

4.1.4.2 Автоцистерны представляют собой изотермические емкости, установленные на автотранспортные средства и предназначенные для продажи живой рыбы и жидких продовольственных товаров в розлив (квас, пиво, вино и пр.).

4.1.4.3 Ручные тележки представляют собой передвижные торговые объекты для осуществления разносной торговли, оснащенные колесным механизмом для перемещения товаров и используемые для продажи штучных и фасованных товаров.

Примечание — Для продажи мороженого и охлажденных напитков используют ручные тележки, оснащенные холодильным оборудованием, для продажи горячих изделий — ручные тележки, оснащенные изотермическими или подогреваемыми емкостями.

4.1.4.4 Палатка торговая представляет собой легко возводимую сборно-разборную конструкцию, оснащенную прилавком, не имеющую торгового зала и помещений для хранения товаров, рассчитанную на одно или несколько рабочих мест продавца, на площади которой размещен товарный запас на один день торговли.

5 Общие требования

5.1 Через объекты мелкорозничной сети осуществляют продажу продовольственных и непродовольственных товаров (кроме товаров технически сложного ассортимента и товаров, требующих определенных условий приобретения, например, примерки и т.д.), продукции общественного питания в упакованном виде (полуфабрикатов, кулинарных изделий, хлебобулочных и кондитерских изделий и др.).

5.2 При осуществлении торговли в объектах мелкорозничных сетей следует соблюдать товарную специализацию объекта, минимальный ассортиментный перечень в постоянной продаже и номенклатуру дополнительных групп товаров в соответствии со специализацией.

5.3 Ассортимент предлагаемых к продаже товаров, перечень оказываемых услуг, а также формы обслуживания в объектах мелкорозничных сетей определяют самостоятельно исполнители услуг в соответствии с профилем и специализацией торговой деятельности.

5.4 Режим работы объектов мелкорозничных сетей иных организационно-правовых форм и индивидуальных предпринимателей устанавливается ими самостоятельно [1].

5.5 Объекты мелкорозничных сетей: палатки, киоски — необходимо иметь вывеску с указанием информации о наименовании и роде деятельности субъекта торговли (выполнения работ и оказания услуг), включая его эмблемы, товарные знаки, бренды, размещаемая на недвижимых объектах в местах реализации товаров, оказания услуг и выполнения работ таким субъектом [2].

Бланки, вывески, объявления, реклама, прейскуранты, ценники, другая визуальная информация излагаются на государственном и русском языках [3].

На автолавках, автоприцепах, автоцистернах, тележках, лотках, должна быть четкая надпись или трафарет, указывающие на их принадлежность.

5.6 Объекты мелкорозничных сетей обязаны довести до сведения потребителей в наглядной и доступной форме необходимую и достоверную информацию об оказываемых услугах и реализуемых товарах, обеспечивающую возможность их правильного выбора. Требования к содержанию информации для потребителей определяются законодательством и правилами продажи товаров отдельных видов [2], [4].

6 Требования к размещению объектов мелкорозничных сетей

6.1 Размещение объектов мелкорозничных сетей осуществляют в порядке, установленном правилами включения нестационарных торговых объектов, расположенных на земельных участках, в зданиях, строениях и сооружениях, находящихся в государственной собственности, в схему размещения нестационарных торговых объектов [4], с учетом региональных особенностей. Размещение объектов мелкорозничных сетей осуществляется на основании правоустанавливающих документов юридических лиц и индивидуальных предпринимателей (договоров об аренде и т. п.).

6.2 Не допускается размещение объектов мелкорозничных сетей:

- в 25-метровой зоне от периметра технических сооружений и наземных вестибюлей станций метрополитена, за исключением торговых автоматов на станциях метрополитена и киосков со специализацией: продажа периодической печатной продукции, театральных билетов, билетов на городской пассажирский транспорт, аптечных товаров;

- в арках зданий, на газонах, цветниках, площадках (детских, отдыха, спортивных) на расстоянии менее 5 м от окон зданий и витрин стационарных торговых объектов;

- в охранной зоне инженерных сетей, под железнодорожными путепроводами и автомобильными эстакадами, а также в 5-метровой охранной зоне от входов (выходов) в подземные пешеходные переходы.

6.3 При размещении объектов мелкорозничных сетей должны быть обеспечены благоустройство и оборудование мест размещения, в том числе:

- благоустройство площадки для размещения нестационарного торгового объекта и прилегающей территории;

- возможность подключения нестационарных торговых объектов к сетям инженерно-технического обеспечения (при необходимости);

- удобный подъезд автотранспорта, не создающий помех для прохода пешеходов, заездные карманы;

- беспрепятственный проезд пожарного и медицинского транспорта, транспортных средств ведомства по чрезвычайным ситуациям к существующим зданиям, строениям и сооружениям.

6.4 Планировка и конструктивное исполнение объектов мелкорозничных сетей должны обеспечивать требуемые условия приема, хранения и отпуска товаров.

6.5 Торговая деятельность в объектах мелкорозничных сетей не должна ухудшать условия проживания, отдыха, лечения, труда людей в жилых зданиях и зданиях иного назначения. При оказании услуг торговли следует соблюдать предельно допустимые уровни шума, вибрации и иных физических воздействий.

7 Требования к оборудованию и инвентарю объектов мелкорозничных сетей

7.1 Объекты мелкорозничных сетей должны быть оснащены торговым оборудованием, инвентарем, посудой, тарой, упаковочными материалами, соответствующими требованиям документов по стандартизации и изготовленными из

материалов, разрешенных к применению в соответствии с законодательством Республики Казахстан.

Не допускается продажа в объектах мелкорозничных сетей скоропортящихся продовольственных товаров при отсутствии средств охлаждения.

7.2 Применяемые средства измерений должны быть исправны и проходить поверку в установленном порядке в подразделениях и службах по обеспечению единства измерений в соответствии с [5]. Не допускается использование безменов, бытовых, медицинских, передвижных товарных («почтовых») весов.

7.3 В палатках и киосках, реализующих продовольственные товары, торговые прилавки должны иметь гигиеническое покрытие [7].

7.4 Лотки должны быть обеспечены складными подставками. Ставить лотки непосредственно на мостовую, землю или тротуар запрещается.

7.5 Торговый инвентарь должен быть изготовлен из легко моющихся материалов и содержаться в чистоте. Мерные тару и емкости для розлива не разрешается использовать для других целей.

8 Правила продажи товаров в объектах мелкорозничных сетей

8.1 На все товары, реализуемые в объектах мелкорозничных сетей, должны быть в наличии документы, указывающие их происхождение и источник поступления, а также документы, подтверждающие безопасность и качество. Не допускается прием и продажа товаров, поступивших без сопроводительных документов и маркировки.

Приемку, хранение и продажу товаров в объектах мелкорозничных сетей осуществляют с соблюдением действующих правил продажи товаров отдельных видов [2], с которыми должен быть ознакомлен персонал мелкорозничной сети.

8.2 Образцы всех находящихся в продаже продовольственных и непродовольственных товаров должны быть снабжены ярлыками цен (ценниками) с указанием наименования товара, сорта и цены за массу или единицу товара, подписи материально ответственного лица или печати организации, даты оформления ценника.

В ценниках следует указывать следующие реквизиты на реализуемые товары:

а) на продовольственные товары:

- для весовых товаров — наименование товара, сорт (на товары, имеющие сортность), цену за 1 кг или 100 г;

- для товаров, продаваемых в розлив, — наименование товара, цену за единицу емкости или отвеса, цена за 1 л или 100 мл;

- для штучных товаров и напитков — наименование товара, емкость или массу, цену за фасовку;

б) на непродовольственные товары:

- наименование товара, сорт (для товаров, имеющих сортность), цену за килограмм, литр или штуку;

- для мелких штучных товаров (парфюмерия, галантерея и т. п.) — наименование товара и цену за штуку.

Допускается размещение в доступном для потребителей месте прайс-листа со всеми необходимыми реквизитами, установленными для ценников на реализуемые товары.

8.3 Полуфабрикаты, кулинарные изделия, хлебобулочные и мучные кондитерские изделия реализуют только в упакованном виде.

8.4 Запрещена реализация пищевых продуктов в посуде одноразового использования при отсутствии емкостей для ее сбора.

8.5 При торговле через автоцистерны нерасфасованные жидкие продукты разрешено отпускать в посуду потребителей по массе или с применением стандартной мерной

емкости. При взвешивании не допускается отлив жидких продуктов из тары покупателя в тару объекта мелкорозничных сетей.

8.6 Денежные расчеты с населением в объектах мелкорозничных сетей должны осуществляться в порядке, установленном законодательством Республики Казахстан, с применением контрольно-кассовых машин, за исключением случаев, предусмотренных законодательством Республики Казахстан [6].

8.7 Взвешивание и отмеривание товара за прилавком следует проводить таким образом, чтобы покупатель мог видеть правильность этих операций.

8.8 При выкладке и хранении товаров на витринах и прилавках в объектах мелкорозничных сетей работники обязаны строго соблюдать принципы товарного соседства, режимы хранения товаров (температуру, влажность, освещение, сроки годности) в соответствии с требованиями нормативных и технических документов.

8.9 Продажу продовольственных и непродовольственных товаров, для которых установлены особые правила торговли, следует осуществлять с соблюдением этих правил.

9 Требования безопасности

9.1 В объектах мелкорозничных сетей должны быть обеспечены безопасность жизни и здоровья покупателей и соблюдение действующих правил торговли [2], [4], [7].

9.2 Объекты мелкорозничных сетей должны соответствовать требованиям пожаробезопасности [8] и должны быть оснащены первичными средствами пожаротушения (огнетушителями).

Кроме того, в торговых объектах с торговыми залами должны быть разработаны и размещены на видных местах планы (схемы) эвакуации людей в случае возникновения чрезвычайных ситуаций (пожара и т. п.).

9.3 Осуществление торговой деятельности в объектах мелкорозничных сетей не должно вызывать ухудшения характеристик окружающей среды (загрязнение почв; запыленность, задымленность и загазованность атмосферного воздуха; уничтожение растительного покрова, повреждение и выжигание многолетних зеленых насаждений; загрязнение окружающей среды электромагнитными, ионизирующими и другими видами физических воздействий) в соответствии с [9].

9.4 При осуществлении торговой деятельности не допускается:

- использование механизмов и оборудования, не отвечающих требованиям экологической безопасности;
- сброс в открытые водоемы загрязненных производственных и бытовых сточных вод без соответствующей очистки;
- сброс сточных вод после мытья посуды, тары и инвентаря непосредственно на прилегающую территорию.

9.5 При эксплуатации торговых автоматов следует руководствоваться Правилами технической эксплуатации электроустановок потребителей [10].

10 Требования к персоналу объектов мелкорозничных сетей

10.1 Персонал объектов мелкорозничных сетей должен соответствовать требованиям разделов 4-6 СТ РК 1755.

10.2 Персонал объектов мелкорозничных сетей обязан:

- содержать объект торговли, торговое оборудование, инвентарь в чистоте;
- предотвращать проникновение в помещение объекта грызунов, насекомых, синантропных птиц и животных;
- предохранять товары от пыли, загрязнения, порчи;

СТ РК 3675-2020

- строго соблюдать правила личной гигиены и гигиены рабочего места;
- соблюдать правила эксплуатации оборудования, правила охраны труда и техники безопасности.

10.3 Персонал объектов мелкорозничных сетей должен быть подготовлен к действиям в чрезвычайных ситуациях.

10.4 Персонал может покидать рабочее место только в случае замены его другим персоналом.

10.5 Персоналу запрещены на рабочих местах прием пищи и курение.

10.6 Запрещен допуск в объекты мелкорозничных сетей посторонних лиц, за исключением работников, имеющих на это право по роду своей службы.

Библиография

- [1] Закон Республики Казахстан от 12 апреля 2004 года № 544-ІІ «О регулировании торговой деятельности».
- [2] Приказ и.о. Министра национальной экономики Республики Казахстан от 27 марта 2015 года № 264 «Об утверждении Правил внутренней торговли».
- [3] Закон Республики Казахстан от 11 июля 1997 года № 151-І «О языках в Республике Казахстан»
- [4] Закон Республики Казахстан от 4 мая 2010 года № 274-ІV «О защите прав потребителей».
- [5] Закон Республики Казахстан от 7 июня 2000 года № 53-ІІ «Об обеспечении единства измерений»
- [6] Приказ Министра финансов Республики Казахстан от 16 февраля 2018 года № 208 «О некоторых вопросах применения контрольно-кассовых машин».
- [7] Приказ Министра здравоохранения Республики Казахстан от 31 мая 2017 года № 358. Об утверждении Санитарных правил «Санитарно-эпидемиологические требования к объектам оптовой и розничной торговли пищевой продукцией».
- [8] Технический регламент «Общие требования к пожарной безопасности», утвержденный Приказом Министра внутренних дел Республики Казахстан от 23 июня 2017 года № 439.
- [9] Кодекс Республики Казахстан от 9 января 2007 года № 212-ІІІ «Экологический кодекс Республики Казахстан».
- [10] Приказ Министра энергетики Республики Казахстан от 30 марта 2015 года № 246 «Об утверждении Правил технической эксплуатации электроустановок потребителей».

МКС 03.100.20

Ключевые слова: услуги торговли, объекты мелкорозничных сетей, классификация объектов мелкорозничных сетей, павильон, киоск, торговая палатка, автомагазин, автоцистерна, торговый автомат, общие требования

Басуға _____ ж. Қол қойылды. Пішімі 60x84 1/16
Қағазы офсеттік. Қаріп түрі «Kz Times New Roman»,
«Times New Roman»
Шартты баспа табағы 1,86. Таралымы _____ дана. Тапсырыс _____

«Қазақстан стандарттау және сертификаттау институты»
республикалық мемлекеттік кәсіпорны
010000, Нұр-Сұлтан қаласы, Мәңгілік Ел даңғылы, 11 үй
«Эталон орталығы» ғимараты
Тел.: 8(7172) 27-08-14, 44-64-50